

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός εφώνεται ήμα
δειξή πως δε φοβάται την
Αλήθεια — ΨΥΧΑΡΗΣ.

Διδάσκων των λέξεων
είναι ο λαός.

ΣΟΛΩΜΟΣ

ΧΡΟΝΙΑ Ε΄

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 18 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1907

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘΜ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 270

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΨΥΧΑΡΗΣ. Η Άρρωστη Δούλα (συνέχεια).
ΑΡΓΥΡΙΟΣ ΒΕΤΑΛΙΩΤΗΣ. Συναυσιάματα — Ο
Άσπρος.
ΣΤ. ΡΑΜΑΣ. Από το νέο βιβλίο του. — Εισαγωγή.
(τέλος).
ΒΑΣΙΛΙΟΣ ΓΙΑΝΙΔΗΣ. Ο «Μικρομέγας» του Βολ-
ταίρου.
Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΝΟΥ. Στά Δωδεκάνησα — Πάρο.
ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Α. Ε., Ρ. Γ., Κόστας Κάμης, Θ. Κ.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΕΝΑ ΠΑΡΑΣΗΜΟ

Η Έλληνική Κυβέρνηση παρασημοφό-
ρησε τον κ. Ψυχάρη με το χρυσό σταυρό του
Σωτήρα. Χωρίς να πούμε το χιλιοεπιτωμένο
πιά, πώς δηλ. τούτη τή φορά το Έλληνικό πα-
ράσημο τιμήθηκε, συχαιρούμαστε την Έλλ. Κυ-
βέρνηση που έκαμε το καθήκον της, αναγνω-
ρίζοντας έτσι επίσημα τή σοφή κ' εθνική έρ-
γασία του τιμημένου πρωτοεργάτη τής 'Ιδέας.

ΣΑΝΑΤΥΠΩΜΑΤΑ

Ο ΑΣΠΡΟΣ (*)

Φίλους δεν είχα πολλούς εκεί κάτω, σής Α-
σίας τὰ μέρη. Γνώριμους που κλέβανε τον καιρό μου
είχα πολλούς. Κάθε λίγο ερχότανε κι από ένας τὸ
βράδυ νὰ περάση τὴν ὥρα του. Ἐγὼ τὴν ὥρα μου
ἤξερα πὸς νὰ τὴν περάσω. Μετάφραζα τότες τὸν
"Ομηρο. Μὰ οἱ ἄλλοι — πού νὰ τὸ φαντασταῖν ἐκεῖ-
νοι πὸς ἐγὼ τὴν προτιμοῦσα τὴ μονοξιά;

Μονοξιά εἶπα; Καλέ, τί λέω! Συναυσιά, κι ἀπὸ
κείνες! Πρῶτα ὁ "Ομηρος. Ὑστερα τὰ Λεξικά μου.
Ἄφηνε πιά σημεῖωματα, σκόλια, χαρτιά, καλαμάρια,
πέννες. "Ὁ! αὐτὰ σοῦ μιλοῦνε, σὲ βλέπουνε, σ' ἀγα-
ποῦνε σὰ γράφεις. Δοκίμασε νὰ γράψης ἕνα στίχο
μὲ ξένο χαρτί, σὲ ξένο τραπέζι καὶ μὲ ξένο μελάνι,
καὶ βλέπεις διαφορὰ. Εἶναι σὰ νὰ κοιμᾶσαι σὲ ἄλλο-
νοῦ κρεββάτι.

Κι ὡς τόσο πᾶω νὰ λησμονήσω τὸ μεγαλύτερο
μου φίλο τὰ χρόνια ἐκείνα. Πᾶω νὰ λησμονήσω τὸ
γάτο μου, πὸν ἀκόμα σπερᾶζεται ἡ ψυχὴ μου σὸν
τὸν ἀνιστορῶ.

Μοῦ τὸν ἔφεραν ἕνα πρωτὶ δῶρο, — ἄσπρο γατά-
κι σὸν κουνέλλι. Μιά χαρὰ νὰ τὸ βλέπης. Μικρὸ μι-
κρὸ, μολακὸ, παχουλὸ, ἡμερο, μὲ τὰ μεγάλα τὰ μά-

*) Αὐτὴ τὴν ἱστορία μου τὴ δηγήθηκε ὁ Πάλλης. Δι-
κός του εἶταν ὁ ἄσπρος γάτος.

τιὰ τὰ προσωνοκίτρινα, καὶ μὲ τ' ἀχειλάκι του πίσσα
μαῦρο. Λές κι ἄλλο χαμογελοῦσε μὲ τὸ γατίσιω ἐκεῖνο
χαμόγελο πὸν τέλος δὲν ἔχει. Ἔτσι εἶναι φτιασμένο,
βλέπεις, τὸ στόμα του.

Παιχνιδιάρικο ἰέει; Μὰ τὰ παιχνίδια του τὰ βλε-
πὸς του, πηδούσε δλόσθος, καμάρα ἢ ράχη του,
φρόντα δλόσθηκῃ ἢ οὐρά του, σπύθες τὰ μάτια του.
Μὰ καὶ δυνὸ, καὶ ξεγίμζε τότες στὸν ἀέρα σὰ δαι-
μονισμένος πὸν κνηγοῦσε ἕνα τίποτις.

Τὸ φαεῖ μας πάντα μαζί. Ἐπινε τὸ γάλα του
γλήγορα γλήγορα, καὶ σὸν ἔρλειψε αὐτὸς τὰ γαλατω-
μένα του γένεια, ἐγὼ ἀπόσωνα τότες τὸ δικό μου
φαεῖ. Καθίζουμε ὑστερα στὴ σπονδή. Ἐγὼ στὴν κα-
ρέπλα μου, αὐτὸς ἀπάνω στὸ μεγαλύτερο Λεξικό Πό-
σοις φορές τονὸ χρειάζουμου ἐκεῖνο τὸ Γαζή, καὶ δὲν
πήγαινε ἢ καρδιά μου νὰ τοῦ χαλάσω τὸ χοντζούρι,
ἐκεῖ πὸν μισοκοιμότανε γουργουρίζοντας.

Τί τὰ θές! Γενήκαμε φίλοι ἀχώριστοι. Στιγμὴ
δὲν ἔφευγε ἀπὸ κοντὰ μου. Κατάντησε νὰ τοῦθου-
με ἕνας τὸν ἄλλο τόσο καλὰ, πὸν ὡς κι ἂ θύμωνα,
αὐτὸς τὴ δουλειά του.

Περάσανε μερικὸι μῆνες, μεγάλωσε τὸ γατί. Ὁ-
ρες ὥρες μοῦ ἔφευγε ὅμως τώρα, καὶ δὲν τὸ ξανά-
βρισκα εὐκολά. Πότε στὸ περιβόλι ἔκοβε βόλτες, πότε
παρῆξω, κάποτες τρέπωνα καὶ σὲ ξένα σπύτια. Μιά
μέρα μάλιστα τὸν εἶδα καὶ ραχάτενε ἀπάνω σὲ μιὰ
στέγη πὸν εἶχα κάτω ἀπὸ τὸν ἀψηλὸ ἡλιακὸ μου. Τί
τὸν ἔφερε ἐκεῖ πέρα, δὲν καλοκατάλαβα στὴν ἀρχή.
Κατόπι ὅμως παρατήρησα πὸς στὸ ἀντικρινό του
σπιτιοῦ τὰ κεραμίδια, πὸν δρόμος στενὸς τὰ χώριζε
ἀπὸ τὰ δικὰ μου, ραχάτενε ἄλλη γάτα, μὲ μάτια κι
αὐτὴ μούσκλειστα. Σὰ νὰ μυστήσια τότες κάτω. Ὁ-
μως μῆτε ὁ δικός μου ὁ γάτος, μῆτε ἡ φιλενάδα ἀπ'
ἀντικρινὸ δὲ μοῦ δόκιναν τὴν παραμικρὴ ἀφορμὴ νὰ
ἐπονομαστῶ τίποτις προχωρημένες ἀγάπες ἀναμεταξύ
τους. Ἔτσι, σὰ νὰ βρισκότανε ἀκόμη, σὲ ἔξωρον κό-
σμο ὁ καθένας.

Ὁρες κι ὥρες περνοῦσαν κάποτες, κ' ἐμνησκαν
οἱ δυνὸ τους σ' αὐτὴ τὴ βαθειὰ μελέτη. Λές καὶ πρό-
ημενε ἢ ἀντικρινὴ ἢ γάτα νὰ ὀριμάση ἢ δουλειά.
Λές καὶ πλέγανε στὸ μεταξὺ τὰ θνερά τους, τὴν
ποίησή τους.

Ἐμένα αὐτὰ δὲ μὲ πολυαρέζανε. Συνειδημένος
νάχω πάντα τὸν ἄσπρο κοντὰ μου, σὰ νὰ ζούλευα
τώρα. Σὰ νὰ μὴν μποροῦσα νὰ δουλέψω μὲ τὴν
καρδιά μου, καθὼς τὰ πρῶτα.

Μιά πρωινὴ, δ.τι σημάθημα, ἀκούγω ψιλή, ξε-
σερμένη φωνή, σὰ νὰ κλαίγε μωρὸ. Ἄξαφνα σταμα-
ταεῖ ἡ φωνὴ σὰ νὰ τὴν ἔκοψαν μὲ μαχαίρι. Κατόπι
ἄρχισε ἕνα χαμηλόφωνο βουγκητὸ, πὸν δὲν τέλειωνε.

"Ὅσο πήγαινε μάλιστα, ἀνέβαινε. Τέλος σταματᾷει κι
αὐτὸ. Δὲν ξανακούστηκε τίποτις μερικὴ ὥρα. Ἐκεῖ
ποῦπινα ὅμως τὸν κοφέ μου, — καὶ τὸ γάλα τοῦ ἄ-
σπρου πλάγι γιὰ νᾶρθῃ κι αὐτὸς, — ἀκούγονται σωστὰ
γατίσια ξεφωνητὰ, πὸν λάθος πιά δὲν εἶχε.

Σηκώνουμαι καὶ σκύβω νὰ δῶ ἀπὸ τὸν ἡλιακὸ.
"Ὁ ἄσπρος μου ἀπάνω στὴ στέγη ἀπὸ τὴ μιὰ, γέ-
ρικος σταχτὴς χάτος ἀπὸ τὴν ἄλλη, ὄχι καὶ πολλὴ
θρεμμένος, παλιὸς παλαιστὴς ὅμως, πολέταθος, πο-
λύξερος, καὶ μυριόπαντρος. Τὸ πρόσωπό του εἶτανε
ζουγραφιά μονάχη ἀγροπνῆς καὶ πορταίνιας. Ἀμέ-
σως τὸννοῦσα πὸς γιὰ καλὸ δὲν ἦρθε στὰ κεραμί-
δια μου ἀπάνω πὸς δὲν τοῦ ἤρεξε τοῦ ἄσπρου ἢ
ὁμορφιά, ἢ νύστη κ' ἢ κολοθρεπιά, πὸν τόσον καιρὸ
τὰ θνερέουνταν ἢ ἀντικρινὴ ἢ γάτα, παλιά του ἀ-
γαπημένη, τώρα ὅμως δίχως ἄλλο τὰ γύρισε μὲ πύ-
τερη τόλμη κι ἀδιαφορία πρὸς τὴν ἀφεντιά του, κ'
ἦρθε λοιπὸ νὰ μετρηθῇ μιὰ καὶ καλὴ μὲ τὸν καινού-
ριο αὐτὸ τὸν Πάολο, καὶ νὰ τονὸ φάη μὲ τίς γυ-
χιές του.

Σώπαιναν τὴ στιγμὴ ἐκείνη καὶ κοιτάζαν ὁ ἕνας
τὸν ἄλλον κατάματα. Μῆτε τρίχα τους δὲ σάλευε. Ἄ-
σάλευτος κ' ἐγὼ, νὰ μὴν τοὺς τρομάξω. Ἦξερα τί
θα γίνῃ ἀπίσως καὶ σάλευε ἕνας τους. Θὰ ξεγίμζε
μονομῆς ὁ ἄλλος, καὶ θα τονὸ στάραζε μὲ τὰ γύ-
χια του.

Ἄλλο τρόπο δὲν ἔβλεπα γιὰ νὰ γιντώσω τὸν
ἄσπρο μου, παρὰ νὰ περὲχῶ τὸν ξένο γάτο νερό
καὶ νὰ τονὸ διώξω. Σαναμπάινω λοιπὸ σιγανά σιγα-
νὰ καὶ παίρνω ποτήρι νερό. Βγαίνω πάλε, σημαδεῶ,
πετῶ τὸ νερό. Περάει τὸ ἔρρω ἀπάνω ἀπὸ τὴ ράχη
τοῦ ξένου γάτου, καὶ χύνεται ἄλλο στὸν ἄσπρο μου!
Ἐγιναν ἄλλα ἄλλα σβύσε. Ἀνατρομάζει ὁ ἄσπρος,
ξορμάει ὁ σταχτὴς καὶ τοῦ καθίζει δυνατὴ καὶ βα-
θεῖα νυχὰ στὸ πλευρό του. Κόκκινο ἀμέσως τὸ κά-
τασπρο ἐκεῖνο πλευρό! Ἀκόμα τὸ βλέπω τὸ αἷμα.
Ἐφυγε ὁ ξένος ὁ γάτος ἀστραπὴ σὰ μὲ εἶδε. Ξεκί-
νησε κι ὁ λαβωμένος μου ὁ ἄσπρος νὰ φύγῃ κι
αὐτὸς. Πρὶ νὰ κατέβῃ ὅμως κιντοστάθηκε μιὰ, καὶ
γύρισε καὶ μὲ κοιτάξε. Εἶταν περιλύπη ἢ ματιά του.
Σὰ νὰ μούλεγε πὸς δὲν τὸ πρόσμενε τέτοιον κάμωμα
ἀπὸ τὸν πιστό του φίλο. Πήδηξε κάτω ὑστερα, καὶ
χάθηκε κι αὐτὸς ἀπ' ὀμπρός μου.

Περάσανε μέρες, βδομάδες, μῆνες περάσανε, καὶ
δὲν ξαναφάνηκε πιά ὁ ἄσπρος! Πρέπει νὰ ψόφη-
σε, εἶπα. Ἐβόλα ἀνθρώπου; νὰ τονὸ βροῦνε, ρώτη-
ξα, γύρεψα, ἄλλα τοῦ κείνου.

Μιά βραδινὴ, δ.τι ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζῃ, ἐκεῖ
ποῦ περπατοῦσα στὸ περιβόλι δλομόναχος, ἀκούγω
γατίσια φωνή, σὸν παραπονιάρικῃ. Κάμνω νὰ δῶ,
— ὁ ἄσπρος! Εἶταν τώρα λεγνός, εἶχε καὶ τὸ ση-